

Paskaidrojuma raksts un ziņojums par Cēsu novada pašvaldības 2024.gada budžetu

Cēsu novadu veido 23 teritoriālās vienības (21 pagasts un 2 pilsētas) ar administratīvo centru Cēsu pilsētā. Novads aizņem 2668,13 km² zemes (uz 01.01.2021., VZD dati), kur 31 % no tās ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme un 27,35% no novada zemes platības aizņem vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

Lai nodrošinātu līdzsvarotu un ilgtspējīgu novada attīstību, pašvaldība izstrādājusi un apstiprinājusi plānošanas dokumentus – “Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022-2036” un “Cēsu novada attīstības programma 2022 – 2028” (2.redakcija).

Cēsu novada mērķis ir savlaicīgi definēt jaunus izaicinājumus un to risinājumus, kā arī strādāt pie jautājumiem, kas ilgstoši ir bijuši attīstības dienaskārtībā. Līdz ar to, tiek definēti tādi rīcības virzieni un veicamās darbības, kuras būs aktuālas visā stratēģijas darbības periodā līdz 2036.gadam, neatkarīgi no iespējamajiem attīstības virzieniem valstiskā vai pasaules līmenī. Cēsu novada pamatvērtība ir cilvēks un viņa labjūtība. Cēsis izvirza mērķus, lai veidotu apstākļus iedzīvotāju veltībai, radot augstu dzīves vietas kvalitāti. Izveidoto apstākļu kopums veicinās iedzīvotāju piesaisti novada teritorijā.

Cēsu novada pašvaldība izvirzījusi šādus ilgtermiņa attīstības mērķus:

- Inovatīva uz resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide
- Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte
- Atpazīstama kultūras un tūrisma vieta Eiropas mērogā
- Augsta iedzīvotāju digitālā prasība un ekonomikas digitālā transformācija
- Videi draudzīgs, ilgtspējīgs un klimatneitrāls novads.

Ekonomiskā un sociālā situācija

Latvijas un Cēsu novada ekonomikā 2023. gadā bija vērojama ekonomiskās aktivitātes samazināšanās, vērtējot pēc iekšzemes kopprodukta datiem pa ceturkšņiem. Latvijas iekšzemes kopprodukts gada pirmajos divos ceturkšņos samazinājās par 0,4 % un 0,8 % pret attiecīgo iepriekšējā gada ceturksni, gada trešo ceturksni noslēdzot ar līdzīgu rezultātu, kāds bija pirms gada. Ekonomiskās aktivitātes kritums bija vērojams apstrādes rūpniecībā (vidēji pa ceturkšņiem ap 6 % pret iepriekšējo gadu), kā arī transporta jomā (vidēji 7 % samazinājums).

Pagājušajā gadā palielinājās ekonomiskā aktivitāte būvniecības sektorā (vidēji par 13 % pa ceturkšņiem), kā arī izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu jomā. Šajā sektorā gada pirmajā ceturksnī ekonomiskā aktivitāte palielinājās par 25 % pret iepriekšējo gadu, taču 3. ceturksnī šis pieaugums bija samazinājies līdz 2 %.

Finanšu ministrija 2024. gadā prognozē iekšzemes kopprodukta pieaugumu par 2,5 %, vērtējot salīdzināmās cenās. 2023. gada laikā strauji samazinājās inflācija – no 21,5 % janvārī līdz 0,6 % decembrī pret attiecīgo iepriekšējā gada mēnesi. Turpinājās relatīvi straujš vidējās darba samaksas pieaugums, kas gada pirmajos deviņos mēnešos sasniedza 11 % pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, vidējai bruto darba samaksai Cēsu novadā 3. ceturksnī sasniedzot 1290 euro mēnesī.

Paredzams, ka 2024. gadā reālās darba samaksas pieaugums turpināsies. Saskaņā ar Finanšu ministrijas prognozēm vidējā darba samaksa valstī palielināsies par 7,5 % un gada vidējā inflācija būs 2,2 %.

Finanšu tirgū 2023. gada laikā joprojām saglabājās augstas procentu likmes, gada otrajā pusē Euribor 12 mēnešu likmei samazinoties no 4 % jūlijā līdz 3,5 % gada beigās. Līdzīga dinamika bija vērojama arī Valsts kases aizdevumu likmēm pašvaldībām, 20 gadu aizdevuma fiksētajai likmei samazinoties no 6,05% pagājušā gada jūlijā līdz 4,749% šī gada sākumā. Procentu likmju attīstība šajā gadā atkarīga no inflācijas samazināšanās tempiem eirozonā un Eiropas Centrālās bankas monetārās politikas lēmumiem.

Nodarbināto skaits valstī pagājušajā gadā nedaudz palielinājās, gada 3. ceturksnī pārsniedzot attiecīgo iepriekšējā gada rādītāju par 0,3 %. Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) datiem uz 31.12.2023. Cēsu novadā bija 942 reģistrētie bezdarbnieki (par 137 mazāk kā 2022.gadā), kas ir 3,7 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Salīdzinoši valstī kopumā reģistrētais bezdarba līmenis bijis 5,7%, bet Vidzemes statistikas reģionā 4,3%. Pēc Finanšu ministrijas prognozēm 2024. gadā nav sagaidāms nodarbināto iedzīvotāju skaita pieaugums.

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem Cēsu novadā reģistrēto iedzīvotāju skaits 2023. gada 1. jūlijā bija 44 537 cilvēku, par 0,4 % mazāk nekā gadu iepriekš.

Cēsu novada pašvaldības budžeta prioritātes

Cēsu novada dome ar 2023.gada 12.oktobra sēdes lēmumu apstiprināja 2024. gada budžeta izdevumu prioritātes:

- uzlabot Cēsu novada satiksmes infrastruktūru;
- piesaistīt Eiropas Savienības un citus ārējos finanšu instrumentus atbilstoši Cēsu novada Attīstības programmas 2022-2028 Rīcības un investīciju plānam;
- īstenot "Cēsis - Latvijas kultūras galvaspilsētas 2025" iniciatīvas.

Cēsu novada pašvaldības 2024.gada budžeta prognoze

Cēsu novada pašvaldības 2024. gada budžets izstrādāts, ievērojot likumā "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam", likumā "[Par pašvaldību budžetiem](#)", [Pašvaldību likumā](#), [Likumā par budžetu un finanšu vadību](#), kā arī nodokļu likumos, Ministru kabineta noteikumos un citos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

Cēsu novada pašvaldības 2024. gada budžeta projekta izdevumu noteikšanas pamatprincipos tika noteikts, ka budžeta izdevumi 2024. gada pamatbudžetā tiek plānoti, nepārsniedzot Cēsu novada domes 2023. gada 21.februāra saistošajos noteikumos Nr. 1 "Par Cēsu novada pašvaldības 2023. gada budžetu" paredzētos izdevumus ar atbilstošām korekcijām izdevumu pārrēķinam pilnam gadam un izslēdzot iepriekšējā gada naudas līdzekļu atlikumus un vienreizējos pakalpojumus, un kapitālos izdevumus ar konkrētu mērķi 2023. gadam. Kā arī 2023. gada laikā reorganizēto iestāžu funkciju pārņēmējiem tika pārdalīts Cēsu novada pašvaldības 2024. gada budžetā apstiprinātais finansējums pa atbilstošām budžeta programmām.

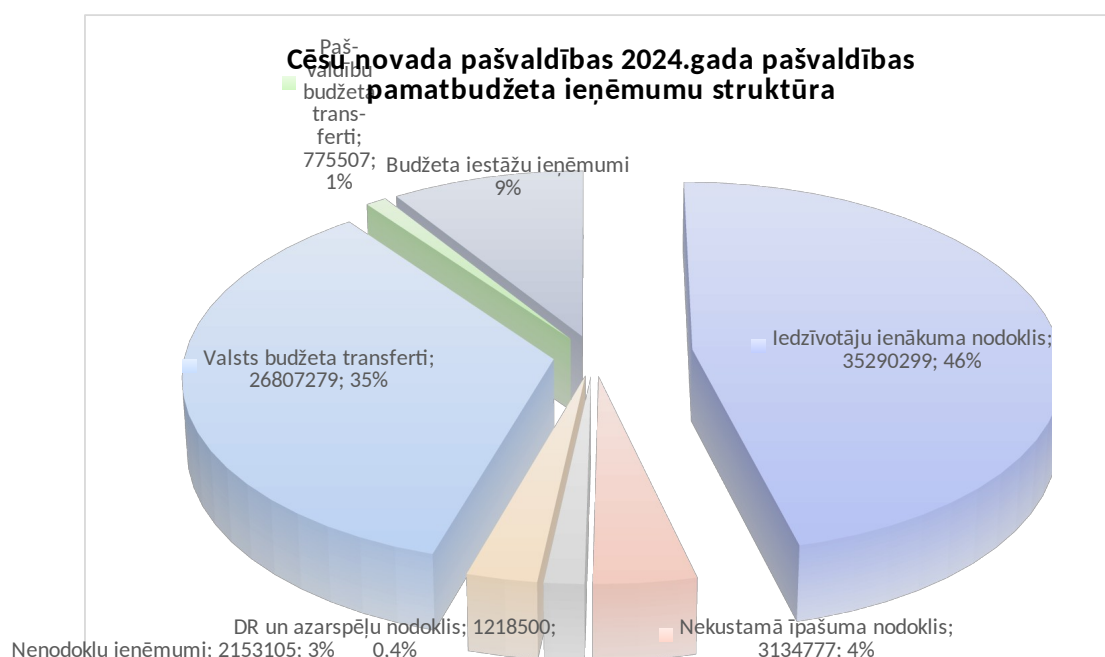
Cēsu novada centrālās administrācijas Finanšu pārvalde aprēķināja un sagatavoja priekšlikumus par papildu finansējumu izdevumiem, ko uzliek par pienākumu izmaiņas ārējos normatīvajos aktos, piemēram, Ministru kabineta 2015.gada 24. novembra noteikumi Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes

aprēķināšanu”, Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumi Nr. 445 “[Pedagogu darba samaksas noteikumi](#)”.

Deputātu vērtējumam ir iesniegts sabalansēts 2024.gada Cēsu novada pašvaldības budžets. Tas savā būtībā ir dokuments, kas atspoguļo īstermiņā pašvaldības politiku un prioritātes, izmantojot pašvaldības rīcībā esošos finanšu resursus, kā arī lielā mērā nosaka pašvaldības administrācijas rīcības plānu turpmākajam gadam. Pašvaldības, veidojot savu budžetus, lielā mērā ir atkarīgas no valsts nodokļu politikas, kā arī valsts noteiktajiem makroekonomiskajiem scenārijiem un veiktajiem aprēķiniem pašvaldību finanšu izlīdzināšanai.

Budžeta ieņēmumi

Pašvaldības pamatbudžeta 2024.gada ieņēmumi plānoti 76,479 miljoni eiro apmērā (1717 eiro uz vienu Cēsu novada iedzīvotāju).

1.att Cēsu novada pašvaldības budžeta ieņēmumi 2024.gadā, EUR

Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus veido: *nodokļu ieņēmumi* – iedzīvotāju ienākuma nodoklis, nekustamā īpašuma nodoklis, dabas resursu nodoklis; *nenodokļu ieņēmumi*, kuros ietilpst pašvaldību nodevas, naudas sodi, ieņēmumi no depozītiem un kontu atlikumiem un citi nenodokļu ieņēmumi; *transfertu ieņēmumi* (maksājumi) no valsts un pašvaldību budžetiem un *budžeta iestāžu ieņēmumi*.

Kopā ar plānoto naudas līdzekļu atlikumu gada sākumā 15,134 milj *euro* un plānoto piesaistīto aizņēmumu un saņemto aizņēmumu atmaksu saldo 10,506 milj. *euro*, 2024.gadā pieejamie resursi plānoti 100,285 milj. eiro. Naudas līdzekļu atlikums 2024.gada beigās plānots 1,835 milj. *euro*.

Nodokļu ieņēmumi. 2024.gadā Cēsu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi no nodokļiem plānoti 39,644 milj. *euro*. Lielākais īpatsvars nodokļu ieņēmumos ir iedzīvotāju ienākuma nodoklim (89,0 %) un nekustamā īpašuma nodoklim (7,9 %).

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk - IIN) ieņēmumi saskaņā ar Finanšu ministrijas plānoto un Valsts budžeta likumā prognozēto IIN ieņēmumu apjomu pašvaldībām Cēsu novada pašvaldības budžetā 2024. gadā sasnies 35,290 miljonus *euro* (par 10 % vairāk nekā 2023. gada plānā). Salīdzinājumā ar 2023. gada faktiskajiem IIN ieņēmumiem 2024. gadā plānotie IIN ieņēmumi ir par 1,4 miljoniem *euro* (par 4 %) lielāki.

IIN ieņēmumu prognozi katram gadam nosaka pēc faktiskajiem IIN ieņēmumu izpildes rezultātiem attiecīgajā pašvaldībā pirms diviem gadiem un tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2024. gadā pašvaldībām tiek garantēti IIN ieņēmumi no plānotās prognozes 100 % apmērā, taču nosakot jaunu sadalījumu pa ceturkšņiem: I ceturksnī – 21%, II ceturksnī – 23 %, III ceturksnī – 28%, IV ceturksnī – 28%.

Nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk – NĪN) ieņēmumi ir otrs galvenais nodokļu ieņēmumu avots pašvaldības budžetā un 2024.gadā plānots iekasēt 3,135 milj. *euro* apjomā, kas ir par 9,0 tūkst *euro* mazāk kā 2023. gadā plānots, jo 2024. gadā nav paredzamas būtiskas izmaiņas šī nodokļa bāzē. Nodokļa ieņēmumu faktiskā izpilde 2023. gadā bija 3,140 milj.*euro*.

Nodokļa likmes 2024.gadā saglabātas esošajā apmērā (zemei, ēkām, inženierbūvēm – 1,5% apmērā un mājokļiem – no 0,2%, 0,4% un 0,6% atkarībā no īpašuma kadastrālās vērtības uz 2022.gada 1.janvāri). Lauku zemēm no 2016.līdz 2025.gadam kā nodokļa bāze (virs 3ha) tiek izmantota speciālā vērtība, kuru reizi gadā nosaka Valsts zemes dienests ārpus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas. Lauksaimniecības zemju īpašniekiem šī labvēlīgā situācija būs 10 gadu garumā. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem pašvaldībām ir piešķirtas plašākas tiesības nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanā. Cēsu novada pašvaldība ar saistošajiem noteikumiem ir paredzējusi 16 dažādas nodokļa atlaides no 25% līdz 90%. Ar 2023.gadu, lai sakārtotu īpašumu izmantošanu un īrnieku tiesības, Cēsu novadā ir paaugstināta nodokļa likme 1,5 % apmērā dzīvokļiem, kuros personas nav deklarējušas savu dzīvesvietu un nav reģistrēti īres līgumi. Šo izmaiņu prioritārais mērķis ir sakārtot un stimulēt normatīvo aktu ievērošanu un dokumentu reģistrāciju zemesgrāmatā.

Azartspēļu nodokļa ieņēmumi 2024. gadā tiek plānoti 0,02 miljonu *euro* apmērā, kas atbilst 2023. gada faktiskajai izpildei.

Ieņēmumi no dabas resursu nodokļa, tiek plānoti 1,2 milj. *euro* apjomā.

Nenodokļu ieņēmumi 2024.gadā plānoti 2,153 milj. *euro* apmērā. Šos ieņēmumus veido valsts un pašvaldību nodevas, naudas sodi un sankcijas, kā arī ieņēmumi no īpašuma atsavināšanas.

Transfertu ieņēmumi (ieņēmumi, ko pašvaldība saņem no valsts vai citu pašvaldību budžetiem) 2024.gadā plānoti 26,807 milj *euro* apmērā. Valsts budžeta transfertu apjoms 2024.gadam ir plānots, ņemot vērā valsts budžetu(t.sk. ielu (ceļu) fonda dotācija) un noslēgtās vienošanās un rīkojumus par valsts budžeta mērķdotāciju apmēru pašvaldību pamata un vispārējās vidējās izglītības iestāžu, pašvaldību speciālās izglītības iestāžu, pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, plānoto mērķdotācijas apmēru interešu izglītības programmu un sporta skolu pedagogu daļējai darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un mērķdotācijas apmēru pašvaldību speciālajām pirmskolas izglītības iestādēm, internātskolām, Izglītības iestāžu reģistrā reģistrētajiem attīstības un rehabilitācijas centriem, pašvaldību izglītības iestādēs bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām. Plānots, ka finansējumu izglītībai no 2024.gada 1.janvāra līdz 2024. gada 31.augustam pašvaldība saņems 12,113 milj. *euro* apmērā un 2,865 milj. *euro* atbilstoši noslēgtajiem līgumiem par ES fondu projektu realizāciju, pašvaldības budžeta finansējums plānots 1.,2.,3.un 4.klases skolēnu ēdināšanas nodrošināšanai jeb ½ no 3,09 *euro* vienam skolēnam dienā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumiem Nr. 316 "Noteikumi par asistenta,

pavadoņa un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti", asistentu pakalpojumu grozs tiek saglabāts iepriekšējā līmenī – 705,7 tūkst. *euro*, kā arī tiks nodrošināta mērķdotācija 30 % apmērā no faktiskajiem izdevumiem mājokļa pabalstam un māsaimniecībām izmaksātā garantētā minimālā ienākuma pabalstam un plānots turpināt sniegt atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem. Transfertu ieņēmumi no valsts budžeta 2024.gadā plānoti 26,807 miljonu *euro* apjomā, Pašvaldību budžetu transferti 0,775 miljonu *euro* apjomā plānoti kā ieņēmumi no citām pašvaldībām par izglītības pakalpojumu sniegšanu.

Budžeta iestāžu ieņēmumi 2024.gadā plānoti 7,100 miljonu *euro* apjomā. Lielāko šo ieņēmumu īpatsvaru veido budžeta iestāžu ieņēmumi no pārējiem budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem (ieņēmumi par biļešu realizāciju, maksas par personu uzturēšanos sociālās aprūpes iestādēs un komunālajiem pakalpojumiem).

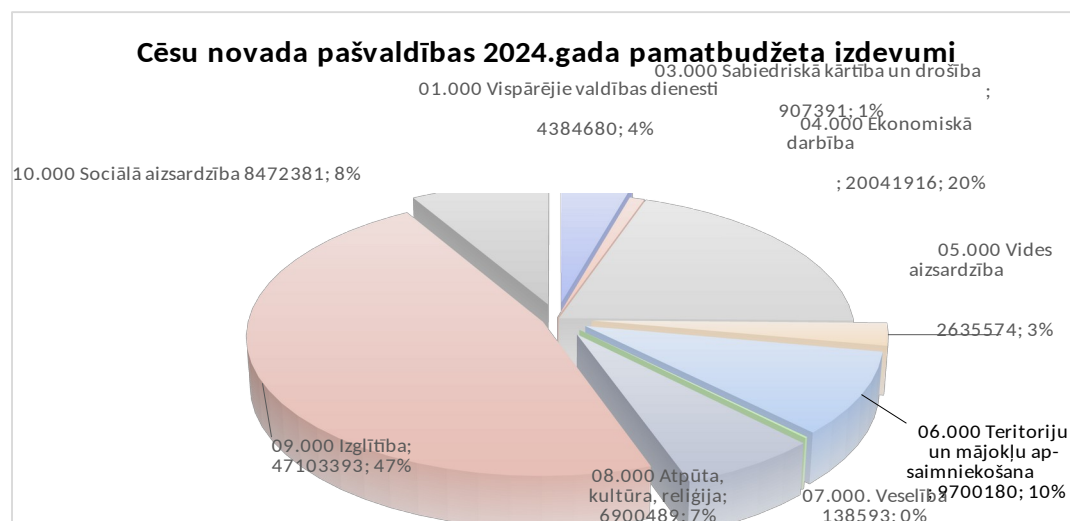
Budžeta izdevumi

Cēsu novada pašvaldības 2024.gada budžets veidots pēc programmu principa (*eiro*, veselos skaitļos), paredzot finansējumu attiecīgu budžeta programmu realizācijai. Budžeta programma ir savstarpēji saistītu, uz kopīgu mērķi orientētu pasākumu vai pakalpojumu kopums, kas tiek plānots, uzskaitīts un kontrolēts no budžeta finansētās institūcijas saskaņā ar likumu „Par budžeta un finanšu vadību” un par kuru izpildi atbild budžeta izpildītāji.

Cēsu novada domes saistošo noteikumu “Par Cēsu novada pašvaldības 2024. gada budžetu” 1. pielikumā “Cēsu novada pašvaldības pamatbudžets 2024. gadam” izdevumi sadalīti atbilstoši nozarēm un ekonomiskās klasifikācijas kodiem. Nozaru sadalījums veidots saskaņā ar normatīvajiem aktiem par budžeta izdevumu klasifikāciju.

Cēsu novada pašvaldības 2024.gada pamatbudžeta izdevumi plānoti 100,285 miljonu *euro* apjomā (2252 eiro uz vienu novada iedzīvotāju).

Visi pašvaldības plānotie kopējie izdevumi pēc savas ekonomiskās būtības iedalīti deviņās funkcionālajās kategorijās.

2.att. Pašvaldības 2024.gada izdevumu sadalījums pa funkcionālajām kategorijām, EUR

Budžeta izdevumi bez atlikumiem uz gada beigām, atdodamajiem kredītiem 2024.gadā sastāda 100,285 miljoni *euro*. Galvenais izdevumu daļas palielinājuma iemesls ir minimālās mēnešalgas un pedagogu zemākās mēneša darba algas likmes palielinājums, uzturēšanas izmaksu pieaugums,

finansējums investīciju projektu īstenošanai, kas tiek attiecīgi segts no prognozējamā atlikuma uz 2024.gada sākumu, ieņēmumiem no pašvaldības īpašumu atsavināšanas, ES fondiem un citiem ārējiem finanšu avotiem, kā arī no aizņēmumu līdzekļiem.

Inflācijas rezultātā izdevumi pašvaldības autonomo funkciju nodrošināšanai, salīdzinot ar 2023.gadu, auguši par 6%, savukārt pašvaldības ieņēmumu kāpums prognozējams vien 1% apmērā, sociāla rakstura maksājumi, salīdzinot ar 2023.gada sākumā plānoto, palielinājušies par 39%. Aizņēmumu procentu maksājumi palielinājušies 2,3 reizes.

Vispārējiem valdības dienestiem plānots finansējums 4,385 miljonu *euro* apmērā. Šajos izdevumos ietilpst izpildvaras institūcijas, Dzimtsarakstu uzturēšanas izdevumi un pašvaldības parāda procentu maksājumi.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Pašvaldību likumu un atbilstoši Cēsu novada pašvaldības nolikumam, pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina vēlēts pašvaldības lēmējorgāns – dome, ko veido ievēlēti deputāti. Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu nodrošina administrācija. Iepriekšējos un kārtējā gadā saņemto aizņēmumu procentu nomaksai 2024.gadā plānots izlietot 1,941 miljonus *euro*, Cēsu novada Vēlēšanu komisijas darbības nodrošināšanai 210,7 tūkstošus *euro* u.c.

Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanai, t.i. iedzīvotāju izsaukumu apkalpošanai, sabiedriskās kārtības uzturēšanai, pārkāpēju aizturēšanai un saukšanai pie atbildības, atskurbtuves uzturēšanai un brīvprātīgo ugunsdzēsēju darba apmaksai kritiskās situācijās un tehnikas uzturēšanai plānots izlietot 907,4 tūkst. *euro*. 2024. gadā Pašvaldības policija sadarbojoties sniegs iespējamo palīdzību atbildīgajām valsts institūcijām, kas nodrošina iekšējo drošību visā Cēsu novada administratīvajā teritorijā, t.sk. Valsts policijai, Valsts drošības dienestam u.c.dienstiem noziedzības prevencijai, kā arī pārkāpēju aizturēšanai. Pašvaldības policija novadā turpinās nodrošināt profilakses darbu ar nepilngadīgajām personām, t. sk. apmeklējot skolas un skaidrojot bērniem par viņu tiesībām, tiesiskajām interesēm un pienākumiem, kā arī turpinās veikt darbības, lai nodrošinātu gan sadzīves atkritumu apsaimniekošanas noteikumu ievērošanu, gan pašvaldības infrastruktūras un vides objektu uzraudzību un aizsardzību, gan sabiedriskās kārtības uzraudzību, t.sk. kultūras un sporta pasākumos.

Ekonomiskajai darbībai no pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem ir plānoti 20,042 milj. *euro*, t.sk. ievērojami līdzekļi plānoti septiņpadsmit ielu/ceļu posmu būvniecības projektu realizācijai novada teritorijā 6,234 milj. *euro* apmērā (t.sk. 5,299 milj *euro* apmērā ņemot kredītu Valsts kasē). ES projekta "Degradēto teritoriju revitalizācija Cēsu novadā IV kārtā" realizācijai 40,540 tūkst. *euro*, projekta Inovācijas centra izveidošanai Cēsīs 101,9 tūkst. *euro* (t.sk. 86,2 tūkst *euro* ārvalstu fondu finansējums), EKII Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana pašvaldības ēkā Lielā Skolas ielā 6, Cēsīs, Cēsu novadā realizācijai 60,506 tūkst. *euro*, Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi pašvaldības ēkai Br.Kaudzīšu ielā 9, Jaunpiebalga realizācijai 299,239 tūkst. *euro* (t.sk. 73572 *euro* no 18.6.3.0 VFKK), Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi pašvaldības ēkai "Ieriķu stacija", Ieriķi, Drabešu pagasts realizācijai 498,330 tūkst. *euro* (t.sk. 123218 *euro* no 18.6.3.0 VFKK), CATA ielu kvartāla attīstība 159,870 tūkst. *euro*, ēkas Raunas ielā 4, Cēsīs, energoefektivitātes paaugstināšana 189,9 tūkst. *euro*, IKT infrastruktūras izdevumiem 634,6 tūkst. *euro*, mājas lapas uzturēšanai un attīstībai 16,7,0 tūkst. *euro*, informatīvā izdevuma "Cēsu Vēstis" 12 reizes gadā izplatīšanai katrā majsaimniecībā Cēsu novadā 139,0 tūkst. *euro*, 14,0 tūkst *euro* plānoti speciālistu piesaistei, ģeodēziskā tīkla pilnveidošanai 25,3 tūkst. *euro*, konkursa organizēšanai uzņēmējdarbības iniciatīvu atbalstam 30,0 tūkst *euro*, Radošo industriju centra darbības nodrošināšanai 35,5 tūkst *euro*, 2024.gadā tiks turpināts ielu virsmu divkārtu/ trīskārtu apstrādes projekti 983,1 tūkst. *euro* apmērā un realizēti satiksmes organizācijas drošības risinājumi (t.sk. horizontālie marķējumi, gājēju pāreju

apgaismojuma izbūve, marķēšana un ceļa norādes zīmju izvietošana, u.c.). Procentu maksājumiem par parāda apkalpošanu tiek plānoti 89,308 tūkst. *euro*. 200,0 tūkst. *euro* ir plānoti pašvaldības neparedzēto izmaksu segšanai. Finansējums pašvaldības dalībai organizācijās plānots 73,406 tūkst *euro*, sabiedrības līdzdalības/līdzdarbības veicināšanas pasākumiem 15,0 tūkst. *euro*.

Vides aizsardzības nozarei 2024. gada budžetā plānoti 2,636 milj. *euro*, t.sk. lielākie izdevumi plānoti Mežu apsaimniekošanai 50,0 tūkst *euro*, tiks turpināti darbi pie labiekārtošanas un apstādījumu kopšanas, sadzīves kanalizācijas pakalpojuma nodrošināšanai un lietus ūdens savākšanai un novadīšanai no ielām/ceļiem. "LIFE20 IPE/LV/000014 No atkritumiem uz resursiem Latvijā - Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana ar atkritumiem kā resursiem" 172,2 tūkst *euro* (62181 *euro* ES finansējums), "LIFE20 IPE/LV/000014 - NACFIN22/0014 No atkritumiem uz resursiem Latvijā - Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana ar atkritumiem kā resursiem" 29,8 tūkst *euro* (20194 *euro* ES finansējums), "Life Adapt. Dabā balstītu un viedo risinājumu portfeļa izstrāde un demonstrēšana pilsētu klimata noturības uzlabošanai Latvijā un Igaunijā" 52,6 tūkst *euro* (7000 *euro* ES finansējums), Interreg #C026 CommitClimate 55,3 tūkst. *euro*.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas pasākumiem budžetā paredzēti 9,7 milj. *euro* Lielākās izmaksas plānotas pašvaldības teritoriju un dzīvokļu uzturēšanai un apsaimniekošanai. Papildus finansējums tiek plānots un daudzdzīvokļu namu pagalmu labiekārtošanai 35,0 tūkst. *euro*. Vaives pagasta Mazuma ezera atpūtas vietas labiekārtošanai 19,954 tūkst *euro* (16404 *euro* LEADER finansējums), Peldošās salas kā bioloģiskās daudzveidības pieturas un piesārņojuma mazinātāji pilsētu adaptācijas veicināšanai, akronīms BioFloat 39,0 tūkst *euro* (5000 *euro* ES finansējums), Interreg - Baltijas jūras reģions ilgtspējīgas mobilitātes plānošanai 97,764 tūkst *euro*, EKII-7/3 Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Cēsu novada pašvaldības publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā 1.posms 698,259 tūkst *euro*, EKII-7/36 Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Cēsu novada pašvaldības publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā 2.posms 300,163 tūkst *euro*, Pirtsupītes publiskās ārtelpas attīstībai 775,673 tūkst *euro*. Līdzfinansējums kultūras pieminekļu atjaunošanai saskaņā ar SN 40,0 tūkst *euro*, sabiedrības līdzdalības/līdzdarbības veicināšanas pasākumiem 30,0 tūkst. *euro* (26.01.2023.CND lēm.Nr.55), Vecpiebalgas apvienības kapsētu digitalizācijai (LEADER projekts) 21,26 tūkst *euro*.

Veselībai paredzēts finansējums feldšeru – vecmāšu punktu darbības nodrošināšanai Cēsu novada teritorijā, kuri saņem Nacionālā Veselības dienesta līdzfinansējumu un Mārsnēnu veselības aprūpes iestāde, kuras darbību līdzfinansē pašvaldība. Budžetā ir plānots finansējums 138,6 tūkst. *euro* apmērā.

Viens no budžeta nozīmīgiem mērķiem ir kvalitatīvas kultūras un sporta pasākumu piedāvājuma izveidošana novadā, nodrošinot novada iedzīvotāju un viesu kultūras vajadzību apmierināšanu. Funkcijai **Atpūta, kultūra, reliģija** plānoti 6,9 milj. *euro*, t.sk., 835,5 tūkst. *euro* kultūras pasākumu organizēšanai. 14,7 tūkst. *euro* plānoti projekta "Gaujas Nacionālā parka teritorijas kā starptautiska tūrisma galamērķa atpazīstamības veidošana" realizācijai, 85,2 tūkst *euro* Interreg projekta: Arts on Prescription realizācijai.

413,4 tūkst. *euro* apmērā plānots finansējums Vidzemes koncertzāles „Cēsis” telpu uzturēšanas izmaksu kompensācijai, kuras izmanto pašvaldības amatieru kolektīvi. Cēsu olimpiskā centra delegēšanas līguma izpildei plānoti 600,8 tūkst *euro* un sporta pasākumu finansēšanai kopā plānots izlietot 220,6 tūkst. *euro*.

Kā būtisku priekšnosacījumu sekmīgai novada attīstībai, dome uzskata izglītības sistēmas pilnveidi un izglītības infrastruktūras kvalitātes paaugstināšanu. Cēsu novada pašvaldības 2023.gada pamatbudžeta izdevumu lielākais īpatsvars – 47,0 % ir paredzēts **izglītības funkcijas finansēšanai**. Kopējie izdevumi izglītības darba finansēšanai ir plānoti 47,103 milj. *euro* apmērā. Izglītības nozarē

absolūtajos skaitļos būtiski pieaugis izdevumi atalgojumam: saistībā ar grozījumiem Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumos Nr. 445 "[Pedagogu darba samaksas noteikumi](#)", sākot ar 2024. gada 1. janvāri, noteikta zemākā mēneša darba algas likme pirmsskolu un skolu pedagogam ar 40 stundu darba slodzi nedēļā 1526 euro un algu likmes palielinājums par 456 euro salīdzinājumā ar 2023. gada sākumu.

Iekļauts finansējums pedagogu darba algu pieaugumam par 36 stundu darba slodzi nedēļā no 01.01.2024. uz 1374 euro par likmi, savukārt pirmsskolas izglītības pedagogiem 1526 euro par likmi. Lai ievērotu vienlīdzības principu, plānojot finansējumu pirmsskolas izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu darbības nodrošināšanai, tika piemērots vienots normatīvs budžeta plānošanā. Arī 2023.gadā pašvaldība nodrošinās peldēt apmācību 2.klases skolēniem novadā. Valsts budžeta transferti izglītības pedagogisko darbinieku atalgojumam plānoti 8 mēnešu periodam, savukārt specializēto iestāžu uzturēšanas izdevumiem finansējums no valsts budžeta netiek palielināts. 100,6 tūkst euro no pašvaldības budžeta līdzekļiem tiek plānots papildus finansējums Aleksandra Biežiņa pamatskolas uzturēšanai. Turpinās sadarbība ar Cēsu novadā reģistrētām privātajām izglītības iestādēm šim mērķim novirzot 363,8 tūkst. euro. 227,6 tūkst. euro plānoti izglītības pasākumiem, 2,532 milj. euro plānoti izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošanai ES projekta "Vispārējo izglītības iestāžu modernizācija" realizēšanai un 2,999 milj. euro plānoti izglītības iestāžu energoefektivitātes paaugstināšanai Nītaures mūzikas un mākslas pamatskolā, Augšlīgatnes pirmsskolas izglītības iestādē "Zvaniņi", Cēsu pilsētas vidusskolā, 2,432 milj euro plānots ieguldīt pirmsskolas izglītības iestādes izveidošanai, ēkas rekonstrukcijai Dārtas ielā 1, Cēsīs. 701,4 tūkst eiro plānoti norēķinos ar citu pašvaldību izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. 725,2 tūkst.eiro plānoti skolēnu pārvadājumiem, 2,136 milj. euro plānoti saskaņā ar CND 16.06.2022.SN Nr.26 "Par izglītojamo ēdināšanas atvieglojumiem Cēsu novada pašvaldībā" un dotācijas ½ kompensēšanai no 3,09 euro.

Sociālās nodrošināšanas funkcijas veikšanai paredzēts finansējums 8,472 milj euro Bāriņtiesas darbības nodrošināšanai plānoti 374,5 tūkst euro, Cēsu novada pašvaldības aģentūras „Sociālais dienests” darbībai plānoti 4,831 miljoni euro. Sociālā dienesta budžets ir plānots, ņemot vērā izmaksu pieaugumu, kas saistīts ar sociālo pabalstu izmaksu. Pabalstu izmaksai plānoti 3,333 milj euro, kas salīdzinot ar 2023.gada budžeta izpildi ir + 765,7 tūkst euro. Cēsu pilsētas pansionāta darbības nodrošināšanai plānoti 1,523 milj. euro.

Finansēšanas daļu veido aizņēmumi un aizņēmumu atmaksa, skaidras naudas izmaiņas un pieprasījuma noguldījumi. [Likumā par budžetu un finanšu vadību](#) noteikts, ka pašvaldību budžeti katram saimnieciskajam gadam ietver visus pašvaldību (pašvaldību institūciju) iekasētos vai saņemtos ieņēmumus un aizņēmumus, kurus pašvaldības apropriē pašvaldību mērķiem. 2023. gadā finanšu tirgū turpinājās procentu likmju pieaugums, *Euribor* 12 mēnešu likmei palielinoties no - 3,3 % gada sākumā līdz 6 % augustā, pēc tam pakāpeniski samazinoties līdz 3,5 % gada beigās, strauji palielinājās arī pašvaldību aizņēmumu likmes Valsts kasē. Likmju pieaugums palielināja arī procentu daļu Cēsu novada pašvaldības kopējo saistību apjomā, ko līdzsvaroja iepriekš uzņemto saistību pamatsummu atmaksa 2023. gadā. 2023.gadā pašvaldības saistības ir palielinājušās par 7,617 milj. euro un pamatsummu atmaksas veiktas 5,313 milj euro apmērā., kā rezultātā pašvaldības kopējo saistību apjoms gada beigās bija 39,932 milj. euro.

Turpmākajos gados Cēsu novada pašvaldības ilgtermiņa saistību dinamiku un līmeni noteiks vairāku faktoru mijiedarbība. Pirmkārt - turpināsies iepriekš realizēto projektu finansēšanas saistību atmaksa, otrkārt - 2024. gada laikā tiks uzņemtas jaunas saistības Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto projektu un investīciju projektu finansēšanai un treškārt, kopējo saistību apjoma procentu daļu ietekmēs procentu likmju dinamika finanšu tirgū.

2024. gadā pašvaldība piesaistīs papildu finanšu resursus Eiropas Savienības projektu līdzfinansēšanai un citu attīstības projektu realizācijai 15,162 milj. euro apmērā.

Pielikumā:

1. pielikums Cēsu novada pašvaldības iestāžu izdevumu plāns 2024.gadam.
2. pielikums Cēsu novada pašvaldības 2024.gada plāns investīciju programmai, piesaistot aizņēmuma līdzekļus.
3. pielikums Cēsu novada pašvaldības 2024.gada projektu ar piesaistīto finansējumu izdevumu programma.

Domes priekšsēdētājs

J.ROZENBERGS

A..Zerne

Finanšu pārvaldes vadītāja

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU